

UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 18 lipca 2016 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Nowoczesna Ryszarda Petru
z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
przeprowadzonych w dniu 25 października 2015 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.¹⁾)

postanawia

odrzuć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Nowoczesna Ryszarda Petru o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 25 października 2015 r. **z powodu naruszenia** art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego.

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru przedłożył Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie finansowe w dniu 25 stycznia 2016 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego.

Sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie ze wzorem, określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 września 2011 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. Nr 198, poz. 1173). Do sprawozdania dołączono opinię wraz z raportem biegłego rewidenta, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą.

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 849, 951 i 1529, z 2014 r. Nr 179, 180 i 1072 oraz z 2015 r. poz. 1043, 1044, 1045, 1923 i 2281.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego tego Komitetu.

W wyniku badania sprawozdania finansowego, dołączonych do niego dokumentów, po zapoznaniu się z opinią i raportem biegłego rewidenta badającego sprawozdanie oraz wyjaśnieniami pełnomocnika finansowego Komitetu, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru wykazał w sprawozdaniu, że w okresie sprawozdawczym pozyskał przychody w wysokości 10 564 326,77 zł, które w całości pochodziły z wpłat dokonanych przelewem przez partię polityczną Nowoczesna Ryszarda Petru (10 561 398,30 zł) oraz z odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym Komitetu (2 928,47 zł). Przychody komitetu pozyskane były w terminach określonych w art. 129 § 2 Kodeksu wyborczego.

Komitet dla gromadzenia środków pieniężnych otworzył w banku PKO BP S.A. Centrum Obsługi Klienta Korporacyjnego w Warszawie jeden rachunek bankowy o nr 35 1020 1026 0000 1002 0261 4063. Do umowy rachunku bankowego wprowadzono zastrzeżenia wskazane w art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego.

Jak wynika z zapisów historii rachunku bankowego Komitetu, a także z treści opinii i raportu biegłego rewidenta badającego sprawozdanie finansowe Komitetu, wpłaty dokonane przez partię polityczną Nowoczesna Ryszarda Petru pochodziły z rachunków:

- Funduszu Wyborczego tej partii o nr 21 1020 1026 0000 1302 0261 3974 – kwota 8 589 898,30 zł;
- bieżącego tej partii o nr 29 1020 1026 0000 1702 0261 4022 – kwota 1 971 500,00 zł.

Środki pochodzące z rachunku bieżącego partii Nowoczesna Ryszarda Petru nie zostały zwrócone wpłacającemu, ale przyjęte przez Komitet i wydatkowane na kampanię wyborczą. Fakt ten nie jest kwestionowany przez pełnomocnika finansowego Komitetu, który w przedłożonych Państwowej Komisji Wyborczej wyjaśnieniach wskazał, że przekazanie tych środków Komitetowi przez partię Nowoczesna Ryszarda Petru było efektem nieszczęśliwego zbiegu okoliczności oraz zmęczenia i działania pod wpływem stresu przez osobę dokonującą elektronicznego przelewu środków, które miały być przekazane na Fundusz Wyborczy. Osoba ta

omyłkowo jako adresata przelewu wskazała Komitet Wyborczy, a nie Fundusz Wyborczy partii Nowoczesna Ryszarda Petru.

Przyjęcie tych środków stanowi naruszenie art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej mogą pochodzić wyłącznie z funduszu wyborczego tej partii, tworzonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2011 r. Nr 155, poz. 924 z późn. zm.). Działanie niezgodne z treścią tego przepisu ma miejsce nie tylko w sytuacji przyjęcia przez Komitet środków wpłaconych przez inny podmiot niż partia polityczna, tj. przez osoby fizyczne, prawne oraz jednostki, którym przepisy przyznają zdolność do czynności prawnych bez nadawania osobowości prawnej, ale także gdy wpłaty tej dokona partia polityczna, która utworzyła komitet wyborczy, lecz ze środków innych, niż środki Funduszu Wyborczego, w tym także zgromadzonych na rachunku bieżącym. W takiej sytuacji Komitet nie powinien przyjmować środków wpłaconych niezgodnie z przepisami ustawy, ale dokonać ich niezwłocznego zwrotu na rachunek, z którego dokonano wpłaty. Przepis art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego ma przy tym charakter kategoryczny i nie pozostawia żadnego marginesu na ocenę stopnia jego naruszenia, w szczególności, tego, czy nastąpiło ono z winy osoby dokonującej wpłaty na rzecz Komitetu, a także, czy osoba ta działała pod wpływem zmęczenia lub stresu. Stanowisko przyjęte w tej kwestii przez Państwową Komisję Wyborczą znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w szczególności w postanowieniach z dnia 18 maja 2005 r. (Sygn. akt III SW 4/05 oraz III SW 5/05), a także w postanowieniach z dnia 23 kwietnia 2002 r. (Sygn. akt III SW 1/02, III SW 2/02, III SW 3/02 oraz III SW 6/02), z dnia 1 czerwca 2006 r. (Sygn. akt III SW 2/06, III SW 5/06 oraz III SW 7/06). Tezy zawarte w tych orzeczeniach zostały wydane na tle stosowania nieobowiązującej już ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46 poz. 499 z późn. zm.), jednakże ze względu na identyczną treść art. 111 ust. 1 tejże Ordynacji wyborczej oraz art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, w opinii Państwowej Komisji Wyborczej, powinny być stosowane także do wykładni przepisów Kodeksu wyborczego.

Komitet wyborczy nie pozyskiwał środków finansowych z innych źródeł, na jego rzecz nie były także przekazywane korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym. Jak wynika z raportu biegłego rewidenta, badającego sprawozdanie

finansowe na rachunek bankowy Komitetu wpłynęły środki finansowe w łącznej wysokości 261 255,74 zł, pochodzące między innymi ze zwrotu dokonanych przez Komitet nadpłat, zwrotu wpłaconych kaucji, wartości anulowanych transakcji, zwrotu prowizji bankowych od anulowanych transakcji oraz zwrotu środków pobranych do kasy. Środki te nie zostały wliczone do przychodów Komitetu, a ich przyjęcie nie stanowi naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego.

Wydatki Komitetu wykazano w kwocie 11 551 946,32 zł; zostały one przeznaczone na finansowanie:

- kosztów administracyjnych w kwocie 79 297,84 zł, w tym: kosztów wynajmu powierzchni biurowej wraz z kosztami energii elektrycznej (72 091,84 zł), kosztów telekomunikacyjnych (4 706,00 zł) oraz kosztów utworzenia i utrzymania strony internetowej komitetu (2 500,00 zł);
- usług obcych w łącznej kwocie 11 196 571,05 zł, w tym: związanych z korzystaniem ze środków masowego przekazu i nośników plakatów (5 297 872,53 zł), wykonaniem materiałów wyborczych (3 816 067,24 zł), kosztów spotkań wyborczych (1 067 066,72 zł), kosztów podróży i noclegów (27 963,45 zł) oraz pozostałych kosztów (987 601,11 zł), które, jak wynika z wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, zostały przeznaczone na kolportaż druków bezadresowych (274 877,79 zł), plakatowanie wraz z montażem, demontażem i oklejaniem (59 809,75 zł), obsługę techniczną konferencji prasowej (61 377,00 zł), doradztwo, działania marketingowe i komunikacyjne (81 623,00 zł), transmisję do Internetu konwencji, konferencji (12 915,00 zł), oraz realizację podpisanych umów o dzieło/zlecenia (128 798,00 zł);
- wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne w kwocie 203 198,82 zł;
- pozostałych wydatków w wysokości 72 878,61 zł, które, jak wynika z wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, zostały przeznaczone na: prowizje bankowe (6 498,33 zł), odsetki od nieterminowej zapłaty za faktury (522,24 zł), opłaty skarbowe (102,50 zł), usługi prawne (61 383,75 zł), serwis informatyczny (1 783,50 zł), ochronę (221,40 zł), przesyłki konduktorskie i pocztowe (131,50 zł), koszty wezwania, upomnienia (31,60 zł), materiały administracyjne (1 339,42 zł), pozostałe materiały Komitetu (864,37 zł).

Wydatki Komitetu, jak wynika z analizy załączonych do sprawozdania dokumentów, a także wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, udzielonych

na wezwanie Państwowej Komisji Wyborczej, zostały przeznaczone na cele związane z wyborami, zgodnie z art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego.

Część rachunków/faktur, jak wynika z analizy załączonych do sprawozdania dokumentów (na łączną kwotę 76 878,57 zł), a także z treści opinii i raportu biegłego rewidenta, badającego sprawozdanie (na łączną kwotę 361 381,16 zł), została wystawiona już po dniu wyborów. Z wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, udzielonych na wezwanie Państwowej Komisji Wyborczej wynika, że te rachunki/faktury dotyczyły usług świadczonych na rzecz Komitetu przed dniem wyborów i w tym też czasie zostały zaciągnięte przez Komitet zobowiązania dotyczące tych usług.

Ponadto niektóre rachunki/faktury opłacone ze środków Komitetu wyborczego, jak wynika z analizy załączonych do sprawozdania dokumentów (na łączną kwotę 2 583,00 zł) a także z treści opinii i raportu biegłego rewidenta, badającego sprawozdanie (na łączną kwotę 8 125,06 zł), zostały wystawione na rzecz odbiorców usług innych niż Komitet Wyborczy, w tym na partię polityczną Nowoczesna Ryszarda Petru. Jak wynika z wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, udzielonych na wezwanie Państwowej Komisji Wyborczej, wydatki te wiązały się z finansowaniem kampanii wyborczej Komitetu, a wystawienie faktur na rzecz innych podmiotów nastąpiło omyłkowo i zostało naprawione wystawieniem w tym zakresie faktur korygujących, których kopie zostały załączone do udzielonej odpowiedzi.

W wyniku analizy załączonych do sprawozdania dokumentów ustalono, że z tytułu kampanii wyborczej prowadzonej w mediach Komitetowi zostały udzielone rabaty. W związku z tym na podstawie art. 144 § 3 Kodeksu wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się do Komitetu o udzielenie wyjaśnienia, czy rabaty te wynikały z ogólnej oferty reklamowej właścicieli mediów, dostępnej dla każdego komitetu wyborczego, czy też zostały przyznane indywidualnie Komitetowi. W udzielonej odpowiedzi pełnomocnik finansowy Komitetu wskazał, że udzielone rabaty nie zostały przyznane Komitetowi Wyborczemu Nowoczesna Ryszarda Petru indywidualnie w drodze negocjacji, ale wynikały z ogólnej oferty reklamowej i oficjalnego cennika usługodawców Komitetu, dostępnej dla każdego komitetu wyborczego, chcącego reklamować swoich kandydatów w wyborach parlamentarnych w 2015 r. Fakty te zostały potwierdzone załączonymi do odpowiedzi dokumentami, sporządzonymi przez reklamobiorców Komitetu.

Wydatki Komitetu nie przekroczyły limitu, określonego na podstawie art. 135 § 1 w związku z art. 199 i art. 259 Kodeksu wyborczego, wynoszącego 25 877 105,02 zł. Wydatki Komitetu na kampanię wyborczą prowadzoną w formach i na zasadach właściwych dla reklamy nie przekroczyły limitu wydatków, określonego zgodnie z art. 136 Kodeksu wyborczego, wynoszącego 20 701 684,02 zł.

Nieuregulowane na dzień sporządzenia sprawozdania zobowiązania finansowe Komitetu (szczegółowo wymienione w załączniku do sprawozdania) zostały wykazane w kwocie 1 001 318,11 zł. Jak wynika z wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, do dnia 11 lipca 2016 r. z Funduszu Wyborczego partii politycznej Nowoczesna Ryszarda Petru zostały uregulowane zobowiązania Komitetu na kwotę 62 966,63 zł.

Do sumy zobowiązań Komitetu powinna zostać doliczona kwota 3 740,00 zł z tytułu nałożenia na komitet decyzją Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza z dnia 25 stycznia 2015 r. kary pieniężnej za zajęcie pasa drogowego bez zezwolenia zarządcy dróg. Decyzję tę, jak wynika z wyjaśnień udzielonych przez pełnomocnika finansowego, Komitet otrzymał już po przedłożeniu sprawozdania Państwowej Komisji Wyborczej i nie odwołał się od niej z powodu braku przesłanek uzasadniających odwołanie.

Tym samym całkowita suma zobowiązań finansowych Komitetu wyniosła 1 005 058,11 zł, a całkowita kwota wydatków Komitetu wyniosła 11 555 686,32 zł.

Komitet wykazał też w sprawozdaniu kwotę 12 069,53 zł, stanowiącą należności na rzecz Komitetu z tytułu nadpłaconych faktur. Jak wynika z wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu do dnia 11 lipca 2016 r. zostały uregulowane należności Komitetu na łączną kwotę 620,72 zł, które zostały wpłacone na rachunek Funduszu Wyborczego partii Nowoczesna Ryszarda Petru.

Saldo środków na rachunku bankowym Komitetu w dniu jego zamknięcia wyniosło 1 629,03 zł. Środki te, jak wynika z zapisów historii rachunku bankowego Komitetu, zostały przelane w dniu 13 stycznia 2016 r., zgodnie z art. 138 § 1 Kodeksu wyborczego, na Fundusz Wyborczy partii Nowoczesna Ryszarda Petru.

Jak wynika z treści opinii i raportu biegłego rewidenta, a także z analizy załączonych do sprawozdania dokumentów, Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru nie prowadził rachunkowości na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.), co stanowi naruszenie art. 128 Kodeksu wyborczego. Komitet dokonał części wydatków

na podstawie otrzymanych faktur pro forma (zamiast faktur ostatecznych), oraz faktur wystawionych na inne podmioty bez dokonywania na bieżąco korekt tych faktur. Jak wynika z raportu biegłego rewidenta „księgi rachunkowe Komitetu nie spełniały wymogów, określonych w art. 24 ustawy o rachunkowości (tj. nie były prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco), większość zapisów księgowych była dokonywana dopiero w trakcie prowadzenia badania sprawozdania przez biegłego, co uniemożliwiło sporządzenie sprawozdania finansowego przez Komitet Wyborczy do dnia rozpoczęcia badania i w konsekwencji konieczność przeprowadzenia badania jedynie poprzez weryfikację udostępnionej dokumentacji źródłowej do wydatków ujętych w historii rachunku bankowego oraz weryfikację dekretów zamieszczonych na dokumentach, bez możliwości bieżącego odnoszenia się do poszczególnych zapisów ujętych w księgach rachunkowych”.

Biegły ustalił następujące nieprawidłowości w prowadzeniu rachunkowości przez Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru:

- na części przedłożonych do badania dokumentów brak opisu niezbędnego do dokonania oceny prawidłowości kwalifikacji poniesionego wydatku do danego rodzaju kosztu zgodnie z podziałem zaprezentowanym w sprawozdaniu finansowym;
- na części przedłożonych do badania dokumentów brak opisu niezbędnego do dokonania oceny poniesionego wydatku pod względem jego powiązania z przeprowadzonymi wyborami;
- część dokumentów nie została podpisana przez strony stosunków cywilnoprawnych;
- część wydatków z rachunku bankowego nie została potwierdzona dokumentami, potwierdzającymi zawarte przez Komitet zobowiązania;
- na części przedłożonych do badania dokumentów brak dekretów umożliwiających stwierdzenie sposobu ujęcia wydatku w księgach rachunkowych (w tym przyporządkowanie do rodzaju kosztu);
- brak weryfikacji pod względem formalnym i rachunkowym części dokumentów oraz przyjęcie przez komitet dokumentów wystawionych na innego odbiorcę;
- brak potwierdzenia na dokumentach przedłożonych do badania odbioru wykonanych usług/materiałów związanych z agitacją wyborczą;

– brak śladów kontroli merytorycznej dokumentów przez osoby upoważnione, mającej na celu weryfikację i potwierdzenie zgodności przebiegu operacji gospodarczej ze stanem faktycznym.

Uchybienia te zostały w większości wyeliminowane przez Komitet w dokumentacji przedłożonej Państwowej Komisji Wyborczej wraz ze sprawozdaniem finansowym, a ostatecznie w odpowiedzi na wezwanie Państwowej Komisji Wyborczej do usunięcia wad sprawozdania.

Pełnomocnik wyborczy Komitetu zawiadomił Państwową Komisję Wyborczą o adresie strony internetowej Komitetu w dniu 2 września 2015 r., tj. w terminie określonym w art. 102 § 1 Kodeksu wyborczego, który dla Komitetu Wyborczego Nowoczesna Ryszarda Petru upływał 2 września 2015 r.

Przyjęcie przez Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru środków finansowych z innego źródła niż Fundusz Wyborczy, tj. naruszenie art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, na podstawie art. 144 § 1 pkt. 3 lit. c tegoż Kodeksu stanowi przesłankę do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu. Stosownie do treści art. 144 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego odrzucenie sprawozdania finansowego z tej przyczyny następuje bez względu na wysokość kwoty przychodów, pozyskanych przez Komitet z naruszeniem art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego.

Stosownie do art. 149 § 1 Kodeksu wyborczego, korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów Kodeksu – w przypadku Komitetu Wyborczego Nowoczesna Ryszarda Petru są to środki w kwocie 1 971 500,00 zł – podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość.

Komitetowi wyborczemu przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia, w terminie 14 dni od dnia doręczenia Komitetowi wyborczemu powyższej uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, a w przypadku złożenia skargi na tę uchwałę do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez ten Sąd, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby Komitetu, równowartości środków w kwocie 1 971 500,00 zł. Potwierdzenie wpłacenia równowartości tych środków Komitet zobowiązany jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niewykonania wskazanych czynności, podjęte zostaną działania wskazane w art. 149 § 6 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komitetu, załączonych do niego dokumentów, opinii i raportu biegłego rewidenta oraz wyjaśnień pełnomocnika finansowego Komitetu, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia pełnomocnikowi finansowemu Komitetu Wyborczego Nowoczesna Ryszarda Petru przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej: *Wojciech Hermeliński*

Zastępcy Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej: *Wiesław Kozielowicz,*
Sylwester Marciniak

Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej: *Zbigniew Cieślak,*
Arkadiusz Despot-Mładanowicz, Wojciech Kręcisz, Janusz Niemcewicz